

Handläggare
Klas Westholm
Telefon: 08-50832811

Till
Utbildningsnämnden
2026-06-11

Utredning angående ny naturskola i sydvästra Stockholm

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utöka den mobila naturskoleverksamheten i enlighet med förvaltningens förslag, med fokus på sydvästra Stockholm.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2026 fått i uppdrag att inrätta en ny naturskola i sydvästra Stockholm. Utbildningsförvaltningen har undersökt skolornas behov samt nyttjande av naturskola och utifrån detta utrett två olika alternativ till utbyggnad av naturskola, ett alternativ med fasta lokaler i närheten av Sättra naturreservat och det andra alternativet med en utökning av den mobila naturskoleverksamheten. Ingen lämplig lokal för naturskolan har kunnat hittas, och kostnaderna för en fast verksamhet är relativt höga. Alternativet om att utöka verksamheten med ytterligare en mobil naturskoleenhet att förorda.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utöka den mobila naturskoleverksamheten i enlighet med förvaltningens förslag, med fokus på sydvästra Stockholm.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsförvaltningen driver i dagsläget två naturskolor, Eggeby Gårds naturskola, belägen på Järvafältet, samt Fältlabbet, som är en mobil naturskola som vänder sig till alla grundskolor i Stockholms kommunala skolor. Förutom de egna naturskoleverksamheterna finns även Naturens Hus som tillhör Vetenskapens hus, och som genom ett samarbetsavtal erbjuder kostnadsfria besök för stadens grundskoleelever. Många grundskolor har även egna pedagoger som arbetar med naturundervisning kopplat till grundskolans läroplan.

I kommunfullmäktiges budget för 2026 har utbildningsnämnden fått i uppdrag att inrätta en ny naturskola i sydvästra Stockholm. Förvaltningen har därför utrett möjligheterna till detta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa i samarbete med grundskoleavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 11 maj 2026. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 13 maj 2026.

Förvaltningens synpunkter

Att från tidig ålder lära sig om sin närmiljö lägger en viktig grund för lärandet om hållbar utveckling, vilken genomsyrar hela grundskolans läroplan. Läroplanen betonar att elever ska göra fältstudier och observationer i sin närmiljö.

Skolornas bokningsgrad och behov

De senaste åren har Fältlabbs verksamhet succesivt utökats. Idag består fältlabbet av 3 minibussar och en lådcykel. Vid bokning av Fältlabbet efterfrågar lärare utomhusbaserad verksamhet i direkt anslutning till den egna skolans närområde. Den tidigare naturskolan, placerad i Hökarängens skola, blev därför inte nyttjad i önskad omfattning och avslutades 2023.

Antalet bokade naturskolebesök från skolor i sydvästra Stockholm, dvs. Skärholmens stadsdelsområde, varierade kraftigt under perioden 2022–2025. Efter mycket låga nivåer 2022 (2 bokningar) genomfördes 2023 en riktad informationsinsats till skolorna i stadsdelen. Detta resulterade i en tydlig ökning till 21 klassbokningar. Under 2024 och 2025, då motsvarande informationsarbetet inte genomfördes, minskade bokningarna till 8 respektive 7. Utvecklingen visar att skolor i Skärholmen aktiveras genom direkt information och personliga kontakter, och att sådana insatser har stor betydelse för nyttjandet av naturskoleverksamheten i området.

Stadsdel	Antal skolor i stadsdelen	Antal klassbesök naturskola 2025
Bromma	15	60
Kungsholmen	6	34
Enskede Årsta Vantör	15	57
Farsta	10	53
Skärholmen	5	7
Hägersten Älvsjö	18	63
Järva	12	175
Norra innerstaden	16	58
Hässelby Vällingby	14	51
Spånga	4	39
Skarpnäck	6	33
Södermalm	14	32
SUMMA	135	662

I Skärholmen har både antalet besök och bokningsgraden låg i jämförelse med andra stadsdelar. Skärholmen har redan idag tillgång till Fältlabbet.

I början av året genomfördes en enkät om naturskoleverksamheten till lärare och skolledare i Skärholmen skolor. Enkäten visar att en majoritet av de svarande känner till minst en naturskola i Stockholms stad, men att en betydande andel fortfarande saknar kännedom om verksamheterna. Brist på information framstår som det främsta hindret för ökat nyttjande, följt av resurs- och bemanningsutmaningar.

Resultaten visar också att närhet är en avgörande faktor. Intresset för naturskoleverksamhet är stort och en stor andel uttrycker önskemål om uppsökande eller mobil naturskola som kommer ut till skolans närområde, vilket skulle underlätta både planering och genomförande. På frågan om lärarna och fritidspedagogerna skulle besöka en fast lokal som inte låg i direkt anslutning till den egna skolan, uttryckte de att det endast är möjligt på loven.

Förutsättningar för en fast naturskola i sydvästra Stockholm
Utifrån den undersökning som förvaltningen genomfört så är bedömningen att det geografiska område som är mest intressant för lokalisering av en ny fast naturskola är Skärholmens stadsdel, förslagsvis i Sätterskogens naturreservat som har stora naturvärden. Den fasta naturskolan behöver ha en yta om cirka 200 kvadratmeter med två lektionssalar för 30 elever, ett kök och förrådsutrymmen. För att undvika risken med ensamarbete så behöver verksamheten bemannas med två tjänster.

En fast naturskola beräknas kunna ta emot ungefär 150 klasser per år vilket motsvarar cirka 4000 elever. Det innebär ett stort slitage på naturen i den närmaste omgivningen. Därför krävs ett stort

naturområde i anslutning till naturskolan för att kunna variera platser för utomhusundervisningen. Om en fast naturskola skulle förläggas till Sätmaskogen så skulle ca 7–8 grundskolor ligga inom en radie som har en restid om ca 30 minuter eller mindre.

Lokaler

Utbildningsförvaltningen har anlitat serviceförvaltningens lokalplanering för att söka efter lämplig lokal samt haft ett flertal egna kontakter med aktörer i området som kan ha tillgång till lokaler. Sökningen har genomförts både inom stadens bestånd och av privata aktörer. Sökningen resulterade i ett förslag från SISAB om en tomställd förskola. Denna uppfyller dock inte önskemålen om lokalens placering. Det resulterade även i ett förslag från verksamhetsutövaren på Skärholmens gård. Lokalen uppfyller dock inte de krav som ställs för att kunna bedriva en naturskola. Det har därför inte varit möjligt att hitta någon lokal för fast naturskola.

Ekonomi

Eftersom en lämplig lokal inte kunnat identifieras så är kostnaden för en fast lokaliserad verksamhet svår att uppskatta. Kostnad för bemanning (två tjänster) och löpande omkostnader beräknas till 1,7 mkr per år. Till detta tillkommer lokalkostnader och eventuella renoveringar. En fast naturskola uppskattas därför kostar cirka 2,5 mkr per år exklusive kostnader för verksamhetsanpassning.

Förutsättningar för mobil naturskola

Eftersom ingen lämplig lokal för naturskolan har kunnat hittas, och kostnaderna för en fast verksamhet är relativt höga, är ett alternativ att utöka verksamheten med ytterligare en mobil naturskoleenhet. En sådan lösning skulle innebära att verksamheten kan utökas med en tjänst i stället för två. Ett fordon har totala omkostnader på cirka 100 tkr per år. Tillsammans med personalkostnad och löpande omkostnader innebär en ytterligare mobil enhet en kostnad på cirka 1 mkr per år.

En mobil lösning möjliggör årliga besök och uppsökande verksamhet av samtliga klasser från skolor i sydvästra Stockholm i deras egen närmiljö. En mobil naturskola kan även tydligt rikta ett fokus mot dessa berörda skolor och på så sätt använda naturmiljön i Sätmaskogens naturreservat med berörda skolor i närområdet, men utan fasta lokalkostnader.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen har utrett var en ny naturskola med fasta lokaler ska kunna placeras. Förvaltningen har dock inte kunnat hitta en lämplig lokal för verksamheten. Kostnaderna för en fast

verksamhet beräknas också bli relativt höga. Förvaltningen föreslår därför en utökning av den mobila naturskoleverksamheten. Det innebär ytterligare ett fordon och ytterligare en heltidstjänst. Förvaltningen bedömer också att en mobil enhet har större möjlighet att nå skolorna och eleverna med verksamheten.

Om skolorna upplever att besöken innebär en ekonomisk belastning, kan detta vara ett hinder för bokning. För att sänka tröskeln och stimulera deltagandet föreslår förvaltningen att fältlabbet är kostnadsfritt under en introduktionsperiod för skolorna i sydvästra Stockholm. Det kan hanteras inom ramen för budgetarbetet. Detta skulle ge skolorna möjlighet att prova verksamheten och öka intresset.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt för jämställdhet

Naturskoleverksamheten i staden är viktig eftersom den ger barn och unga möjlighet till rörelse och återhämtning i naturen, något som kan minska psykisk ohälsa och stress. Forskning visar att genom regelbundna naturupplevelser får eleverna en starkare anknytning till sin omgivning, vilket ökar viljan att värna och ta hand om naturen.

Ärendet bedöms vara positivt ur ett barnrättsperspektiv då verksamheten syftar till att förbättra villkoren för barn och unga i hela staden. Ärendet bedöms inte påverka jämställdheten negativt.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utöka den mobila naturskoleverksamheten i enlighet med förvaltningens förslag, med fokus på sydvästra Stockholm.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Anette Burman
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen